

הכדאי להכין מלאי של גרגרי כותנה להאבסה רצופה לפרות

(לקראת העונה)

בוקרים רבים מתלבטים בשאלה, הכדאי לקנות גרגרי כותנה, במחיר כ-1,000 ל"י הטונה, להאבסת פרות חולבות. קשה להשיב על השאלה תשובה חד-משמעית, כי היא איננה שאלה מקצועית וכלכלית גרידא, אלא קשורה בתנאים המיוחדים בכל משק ובתחזית המחירים בעתיד.

חישוב לכראיות השימוש בגרגרי כותנה בתנאי המחירים היום

אין ספק, שבתנאי המחירים למספוא היום, גם לאחר העלייה האחרונה במחירי תערובות מ"מ, לא כדאי להשתמש בגרגרי כותנה להזנת פרות. אם על המשק לשלם כ-1,000 ל"י לטונה עד למחר-סנו, הרי הגרגרים יעלו למעשה עד כ-1,200 ל"י ויותר, כי יש לזקוף על מחיר הקנייה כ-10% פחת בתקופת השימוש בהם (המצב אמנם שונה בכל משק), ריבית על ההון המושקע במלאי, הוצאות איחסון לתקופה ארוכה והוצאות העמסה חוזרת וחלוקתו לבקר (בהשוואה לתערובת). מתקבל, אפוא, מחיר ליחידת מזון של גרגרי כותנה (0.9 ק"ג שווים יח"מ אחת) כ-1.08 ל"י, לעומת יחידת מזון של תערובת כ-0.80 ל"י.

לזכות גרגרי הכותנה עומדת אמנם תכולת חלבון גבוהה יותר, שערכה ביחידת מזון כ-4 אג', אך גם אחרי זה עודנה יקרה יח"מ של גרגרי כותנה ב-24 אג'. ועוד, ערכו של החלבון ריאלי, כשאין עודפי חלבון במנה היומית הכללית. יש טוענים לטובת גרגרי הכותנה שני יתרונות נוספים (אם כי הם עדיין בבחינת ספק) והם:

(א) יש מייחסים לגרגרי כותנה השפעה חיובית על תכולת השומן בחלב. כשמוזנים את הפרה 3 ק"ג גרגרי כותנה במנתה היומית הכוללת, במקום תערובת מ"מ, יש, לדעתם, סיכויים לתוספת של 0.1% עד 0.2% שומן בחלב, השווים 20-40 אג' (במחיר של 10 ל"י ק"ג שומן), ומעלים את ערכו של ק"ג גר"כ ב-6-12 אג'.

(ב) קיימת דיעה, שגרגרי כותנה באים בחשבון, במידה מסוימת, כתחלופה למזון גס (שחת). נניח, ש-3 ק"ג גרגרי כותנה יחליפו 3 ק"ג מ"מ + ק"ג אחד שחת, גם במקרה זה תהיה מנת גר"כ יקרה בערך ב-80 עד 100 אגורות מהמנה המוחלפת. מהאמור לעיל אפשר להסיק, שבחישוב כספי טהור לא כדאי כיום להשתמש בגרגרי כותנה להאבסת פרות חולבות.

גורמים שכדאי להביאם בחשבון

להכנת מלאי לשימוש בגרגרי כותנה:

(א) במצבנו הבטחוני כדאי שיהיו למשק מחסני מזון, שאפשר לשמרו ולהשתמש בו בשעות חירום,

המלוות בבעיות הובלה והספקת מזון לבעה"ח. (ב) מבחינת נוחות בעבודת ההזנה ויעילות מבחינה מקצועית, טוב לעבוד עם מזונות קבועים במשך תקופה ממושכת, וגר"כ עונים לצורך זה וגם מגוונים את המנה. יש להם בכ"ז גם חשיבות חלקית במשק, שמזון גס מצוי בו בצמצום.

(ג) בבעיות תחזית המחירים של המזון בעתיד (וזאת אולי השאלה המרכזית): גרגרי הכותנה נקנים היום במחיר יקר, אבל מכינים אותם לרוב לשנה שלמה. כשמחירי המזונות המקובלים עולים בהתמדה, ייתכן שבמרוצת השנה יתייקרו מחירי המזון המרוכז, ואז המחיר היקר יחסית כעת של גרגרי הכותנה יהיה אז זול (לפי המחיר שנקנו) והמשקים יצאו נשכרים.

זה קרה כמעט בקביעות בשנים האחרונות, אבל המשק צריך לשקול אם להכין דווקא גרגרי כותנה, כי אפשר אולי להשיג הוולא באספקה או ריווח גדול יותר לרפת ע"י הכנת מזונות אחרים האפ-שריים בשמירה, כגון שעורה.

וכן, התחזית על התפתחות מחירי המזון תקבע את התנהגותו של המשק, או כל חקלאי פרטי, אם להצטייד בגרגרי כותנה דווקא, ואין לו אלא לסמוך על חישוביו העצמיים ולהחליט אם ובמה להסתכן, או לאו.

לסיכום

משק המתכנן רכישת גרגרי כותנה להזנת פרו-תיו, צריך להביא בחשבון כל התנאים המגויים לעיל. הוא חייב לדעת, שבהחלטה חיובית יש סיכון מסוים, כי אין לשער בוודאות מה תהיה ההתפתחות במחירים של המספוא לבקר בשנה הבאה. ועוד, משק המחליט להצטייד בגר"כ לשנה שלמה, חייב לדאוג לאיחסון נאות (תחת קורת גג ועל רצפת בטון, במבנה סגור מ-3 צדדים), כדי להפחית ככל האפשר בפחת, המסתכם בהפסד כס-פי ניכר, וצריך למנוע אותו לפחות באופן חלקי.

בנימין לב, האגף לבי"ח, שה"מ

הערות העורך

המאמר הגיענו ממש ברגע האחרון לפני סגירת החוברת, ומחמת ייחוסו לעונה עוד מיקמתי בסופה (ולא במדור מזונות והזנה), במקום מאמר אחר שסודר כבר ונדחה. עם המחבר הסליחה.